

מספרנו : 10008
תאריך : 15.11.2009

באמצעות פקס : 03-6467011

לכבוד
עו"ד אסנת מנדל
מנהלת מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה

שלום רב,

הנדון: קשרי העבודה בין מת"ק עזה לבין ארגוני זכויות אדם

סימוכין: רמת"ק 192690 מיום 13.9.2009 (התקבל ביום 14.9.2009), עוזר שר 6616-011009 מיום 1.10.2009, רמת"ק 192979 מיום 6.10.2009; שלך: ק. 254/09 ו-257/09 מיום 1.10.2009, ק. 267/09 מיום 20.10.2009 ומיום 5.11.2009; שלנו: 10008 מיום 17.9.2009, מיום 2.10.2009 ומיום 13.10.2009.

1. אנו מודות לך על מכתבך מיום 5.11.2009 שבסימוכין ובו סיכום הדיון שקיימת עם גורמי השלטון הרלבנטיים בעניין קשרי העבודה בין מת"ק עזה לבין ארגוני זכויות אדם בישראל. שמחנו לקרוא כי גורמי המת"ק והמתפ"ש מעוניינים לקדם את שיתוף הפעולה עם ארגוני זכויות האדם לטובת קיום חובותיה ההומניטאריות של ישראל כלפי תושבי רצועת עזה. כן שמחנו לקרוא, כי גורמי המת"ק יקפידו מעתה לעדכן באופן ישיר ובכתב את ארגוני זכויות האדם ביחס לכל פנייה בה הם מעורבים.
2. ברי, כי שיתוף פעולה ראשיתו בהידברות. על כן טוב היו עושים הגורמים הרלוונטיים אם היו מערבים את נציגי הארגונים בדיונים על אודות הקשרים ביניהם. זאת על-מנת לבאר את הקשיים ולהגיע לפתרונות מוסכמים אשר יאפשרו יחסי עבודה תקינים, רציפים ויעילים, ללא תלות במתווכים. נציגי הארגונים ביקשו לקיים מפגש עם גורמי המתפ"ש למטרה זו בדיוק, אולם מפגש זה נדחה וטרם התקיים. אנו תקווה כי המפגש יתקיים במועד החדש שנקבע לו. בינתיים, נבקש להפנות מספר שאלות הבהרה ביחס לנהלי העבודה אליהם התייחסת במכתבך:

אופן העברת הבקשות לידי מת"ק עזה

- א. בסעיף א' נכתב שהוועדה האזרחית הפלסטינית אחראית, לפי הסכמי הביניים, על "ריכוז ותעדוף העברת פניותיהם של תושבים פלסטינים... לצד הישראלי". להבנתנו, הוועדה האזרחית הפלסטינית איננה מוסמכת להכריעה בבקשות כניסה לישראל תחת שר הפנים הישראלי, ותפקידה לשמש אך כצינור להעברת בקשות לגורמים המוסמכים. לפיכך, נבקש לברר למה התכוונו הגורמים המוסמכים בהתייחסם לאחריותה של הוועדה האזרחית על "תעדוף" העברת הפניות. איזה סוג של תעדוף מוסמכת הוועדה האזרחית הפלסטינית לבצע? על בסיס אילו קריטריונים מתבצע תעדוף זה? האם שר הפנים או מי מטעמו מנחה או מיידע את הוועדה האזרחית באשר לקווי המדיניות לפיהם בוחנות הרשויות הישראלית בקשות?
- ב. בסעיף ב' נכתב כי המת"ק לא יטפל ב"כל נוסח אחר של בקשה אשר הועבר" בעקבות הבקשה שהגישה הוועדה האזרחית הפלסטינית. נבקש להבהיר למה התכוון הרמת"ק בהתייחסו ל"נוסח אחר".

להבנתנו, אין מחלוקת כי מרגע שהוגשה בקשה על-ידי הוועדה האזרחית הפלסטינית, נתונה בידי המבקש/ת זכות הטיעון והייצוג בפני הרשות שדנה בבקשה, וכי לרשות הדנה בבקשה חובה משפטית ואינטרס ברור לקבל את מלוא הפרטים הרלוונטיים על-מנת להכריע בה בצורה מושכלת. פרטים אלו כוללים מידע על אודות המבקש, טעמי הבקשה והנסיבות הרלוונטיות לדיון בה, כמו גם על המסגרת המשפטית בה פועלות הרשויות הישראליות, היינו החקיקה והפסיקה הישראלית הקשורות לעניין. מידע זה לא יועבר, ולא ניתן לצפות שיועבר, על ידי הוועדה האזרחית הפלסטינית.

ג. בסעיף ג' ציינת כי בקשות אשר הועברו למת"ק שלא באמצעות הוועדה האזרחית הפלסטינית יטופלו "אך ורק במקרים הומניטאריים דחופים מצילי חיים". ראשית נציין, כי פסולה בעינינו ההבחנה שהצבא עושה בין אופן הייצוג של מקרים דחופים מצילי חיים לבין מקרים רפואיים אחרים. הבחנה זו אינה תואמת את ערכי האתיקה רפואית, לפיהם כל צורך רפואי מחייב מענה מיטבי, ללא קשר לדחיפות הרפואית. ובמילים אחרות, כל אדם הזקוק לטיפול רפואי זכאי ליהנות משוויון הזדמנויות באשר לטיפול במצבו הרפואי. בנוסף לכך, כפי שידוע היטב לגורמים המוסמכים, ישנן בקשות שאינן רפואיות באופיין, אולם דחיפתן מחייבת התייחסות מיידית של המת"ק.

בהקשר זה יש לציין שבמקומות אחרים התייחסו גורמי המת"ק באופן שונה במקצת לנסיבות המצדיקות פנייה ישירה אליהם. כך, במכתבו של סגן רוני כהן פבון, יועמ"ש מת"ק עזה, מיום 20.10.2009 בעניין "נהלי המעבר של פלסטינים מעזה לאיו"ש", נכתב כי "ככל שמדובר במקרים דחופים הדורשים את התייחסות גורמי המת"ק", הארגונים מוזמנים לפנות ישירות למת"ק, אשר יבחן את הבקשה לגופה וישיב בכתב.

תחת ההנחה שאין בכוונת המת"ק לפעול בניגוד לערכי האתיקה הרפואית או להפלות בין חולים לבין בעלי צרכים הומניטאריים דחופים אחרים, ומתוך הבנה שייעודו של המוקד ההומניטארי במת"ק עזה הוא מתן מענה מהיר ואפקטיבי למקרים אלו, אנו מסיקות כי הניסוח האחרון, היינו זה שבמכתבו של יועמ"ש מת"ק עזה, הוא הקובע. ככל שגורמי המת"ק סבורים אחרת, נבקש לברר מהם לשיטתם הקריטריונים לקבלת בקשה אף בטרם הועברה על-ידי הוועדה האזרחית הפלסטינית, תוך התייחסות לסוגיות המובאות לעיל.

בירורים אודות סטטוס הטיפול בבקשות

ד. על-פי הנוהל המתואר, בקשה לבירור סטטוס הטיפול בפניות תושבי עזה תועבר בכתב, "בצירוף אישור כתוב מן הוועדה האזרחית הפלסטינית כי הבקשה הועברה על ידה למת"ק". בהקשר זה אין לנו אלא לשוב ולהדגיש כי הארגונים הח"מ הינם ארגוני זכויות אדם ישראלים הפועלים מול הרשויות הישראליות המוסמכות ואין להם שיח ושיג עם גורמי שלטון או מינהל פלסטיניים. התניית מסירת מידע לארגונים המייצגים באסמכתא כתובה שעליהם להשיג מהוועדה האזרחית הפלסטינית הינה בעייתית בלשון המעטה ולא נוכל להסכים לה. יתר על כן, למיטב ידיעתנו, הוועדה האזרחית הפלסטינית לא נוהגת למסור לפונים אליה אישורים על הגשת בקשות. ככל שהוועדה תמסור אישורים כתובים לפלסטינים הפונים אליה, נשמח לצרף את ההעתיקים שיימסרו לנו על-ידי לקוחותינו, אך ודאי שלא ניתן להתנות את המענה לפנייותנו באישורים שאינם קיימים.

ערר לאחר קבלת החלטה

ה. אנו מברכות על האפשרות להגיש ערר ישירות למת"ק ומבקשות לברר מהי פרוצדורת הערעור. היינו, איזה גורם במת"ק ישמש כערכאת ערעור, כיצד יתבצע הליך הבירור, מה יהיה משך הבחינה וכיו"ב.

בהקשר זה של עררים נבקש לציין, כי האפשרות לייצג פונים ולהביא את עניינם בפני המת"ק, תפחית, כך אפשר לקוות, את הצורך בהגשת ערעורים.

3. במקביל לתהליך הבהרת הנהלים יפנו הארגונים ישירות לגורמי המת"ק בעניינים הפרטניים העומדים אצלם על הפרק. זאת בהתאם לבקשתך ומתוך תקווה אמיתית לשיתוף פעולה אשר ישיב את יחסי העבודה למסלולם התקין. אנו מקוות ומצפות לחידוש ערוץ תקשורת עניינית ומקצועית למען המטרה הכפולה המשותפת לכולנו: שמירה על זכויותיהם של תושבי רצועת עזה וקיום חובותיה של מדינת ישראל.

על החתום,

עו"ד שרי בשי, מנכ"ל גישה - מרכז לשמירה על הזכות לנוע
דליה קרשטיין, מנכ"לית המוקד להגנת הפרט
הדס זיו, מנכ"ל רופאים לזכויות אדם - ישראל

העתק:

ח"כ אהוד ברק - שר הביטחון
ח"כ מתן וילנאי - סגן שר הביטחון
עו"ד מנחם מזוז - היועץ המשפטי לממשלה
עו"ד רות בר - יועצת שר הביטחון
אלוף (במיל) עמוס גלעד - מ"מ מתאם פעולות הממשלה בשטחים
אלוף אביחי מנדלבליט - הפרקליט הצבאי הראשי
אל"מ משה לוי - ראש מת"ק עזה
אל"מ לירון ליבמן - ראש מחלקת דין בינלאומי בפרקליטות הצבאית
סגן רוני כהן פבון - יועמ"ש מת"ק עזה
עו"ד אחז בן-ארי - יועמ"ש משרד הביטחון
עו"ד איתי בר - מנהל המחלקה המנהלית בפרקליטות מחוז דרום
חגי אלעד - מנכ"ל האגודה לזכויות האזרח בישראל
ד"ר ישי מנוחין - מנכ"ל הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל
צוות היגוי, יש דין - מתנדבים למען זכויות אדם
עו"ד חסן גיבארין - מנכ"ל עדאלה: המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
הרב אריק אשרמן - מנכ"ל שומרי משפט - רבנים למען זכויות האדם